Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia Aristotelica-Thomistica - Cod. Ettenheim-Münster 226

Endel, Roman
Majer, Ferdinand

[s.l.], 1731-1732

Quaestio 1ma

urn:nbn:de:bsz:31-120354

Visual Library

Ad 1um dico: in tali casu quilibet ex infinitis hospitibus existentibus posse accipere 10 annulos, imo mille et millies mille, ratio est, quia in illud cumulum jacere non tantum infinitos sed infinities infinitos annulos. adeoque mirum non est quilibet posse accipere 10 annulos.

Disputatio Quarta
in
Librum Quartum Physicorum
de
Loco et Tempore.

Agit hic in libro Philosophus de duplici mensura, una quidem entis mobilis, et haec est locus, altera permanentis, et haec est tempus. nomine loci autem non tantum intelligit illud, quod corpore aliquo repletum est, sed etiam illud, quod vacuum est, in 5 primis capitibus huius libri agit Philosophus de loco, in 4 proximis de vacuo et in 5 postremis de tempore. Sit ergo.

Quaestio 1ma
de
Loco.
Articulus 1mus
Quid et quotuplex sit Locus, et an Locus physicus sit conservativus locati, item an Deus, Angeli, coelum Empyreum sint in loco physico et quomodo Elementa, quam mixta, omnia 1ma sphaera, celestia, et quid talis sint in loco.

Dico 1mo. aliud locum dici communem, aliud particularem. communis est, qui plura continet, quorum nulli aequalis, velut aula respectu plurium locorum particularis est, qui hoc unum continet. Superficies quae a Philosophis 5 physicis: c. 3. quod sit quantitas extensa in longitudine et latitudine, profunditate carens: alia dicitur concava, alia convexa, prior est interna N. 2. 40us.

Superficies, qua corpus continens tangit contentum, posterior
est superficies externa, quae non tangit locatum, sed
potius ab alio corpore circumscribitur. Dari locum probo
sive spatium stat extra controversiam, quod videmus corpora
acquirere diversas distantias et approximationes ad alia
corpora, item aliqua corpora ferri sursum ut ignem, alia deorsum
ut lapidem, quae omnia explicari non possent nisi locus
admitteretur. Definitur locus physicus, quod sit superficies
corporis continentis prima et immobilis. Dicitur prima superficies
haec particula ponitur loco generis, definitur dum superficies
concava non convexa, nam locus debet esse aequalis locato,
sed sola superficies concava est aequalis, ideo hic dicitur.
ceterum prima. id est immota, quia locus debet proxime
tangere locatum, et quod excludit locum quem aliqui appellant
proprium locus modo superficies prima modo ultima,
sub diverso respectu, nam si comparetur ad me dicitur
prima, si comparentur ad corpora locant. Dicitur ultima. ceterum
dicitur immobilis, si enim locus esset mobilis, tunc etiam
deberet esse in loco, quia omne quod movetur ab uno loco in
alium movetur, et sic hoc destruitur locum a vase, quod movetur
cum suo contento, veluti vitrum cum vino, locus
autem cum suo contento nequaquam movetur. Ex
his deduces, quatuor dari proprietates loci physici, prima est,
ut locus sit aequalis locato, id est, neque maior neque
minor locato, 2a est, quod locus possit separari a locato,
id est, ut recedente uno corpore possit aliud corpus in
eundem locum succedere, 3tia est, quod ipse locus non sit
in loco, quia alias fieret processus in infinitum, ratio
assignatur, quia locus est ipsa ratio formalis locandi, quod non
debet esse in loco. 4ta est, ut locus sit conservativus
locati, velut in prima conclusione probabitur.

N. 3ium. Dico 2o. Item duplicem in se involvere extensionem,
unam in ordine ad se, aliam in ordine ad locum: prior
extensio est ratio formalis conservativa quantitatis, ad quam veluti

constq. 2° corpus constituitur extensum in ordine ad locum. 2° hanc
extensionem quoque dicitur esse circumscriptivè in loco: locum
quoque locatum debet commensurari corpori locanti, ut totum
quoque locatum sit in tota superficie corporis locantis,
et pars locati in parte superficiei locantis.

Quaeritur. Ab qua ratione locus sive ubi extrinsecum N. 2070us
constituat speciale praedicamentum distinctum a praedicamento quantitatis. Locus
dupliciter sumitur: activè, 1mo materialiter, prout idem est ac
superficies alicujus corporis. 2° formaliter prout non solum
involvit superficiem, sed tale potius quam aliud, quae
proxime ambit et continet quodlibet locatum tamquam mensura
quaedam extrinseca locati. Hinc si locus materialiter spectetur
non est speciale praedicamentum, sed pertinet ad speciem quantitatis: si vero sumatur
formaliter in ratione superficiei ambientis, tunc constituit
speciale praedicamentum ubi: et sicut locus ita etiam superficies
duplici modo consideranda est, nempe materialiter et formaliter,
priori modo considerata prout est intrinseca ipsi corpori locanti, et
in hoc sensu dicitur superficies continua, et pertinens
ad speciem quantitatis: posteriori modo considerata, prout est
mensura extrinseca locati. Ubi dicitur superficies localis
et proprie locus; hinc quantitas et locus non distinguuntur realiter
sed solum per diversas rationes formales. His praemissis

Dico 1°. Locus physicus sive est conservativus locati. Ratio N. 2019us
ratione. quaelibet res tendit ad sui conservationem; quod
cum tendat ad locum physicum, locus physicus debet esse conservativus
locati. Probatur consequentia: illud est conservativum quod est bonum per modum rei;
sed tale bonum est locus physicus, quod constat. In constat ab in-
ductione siquidem pisces pereunt extra aquam, aquis compressis
evertit montes; aer visceribus terrae inclusus excitat
terrae motus; quae omnia non faciunt in loco suo naturali,
quod signum est omnia corpora tendere ad locum tamquam bonum
sibi naturale. Nec dicas. haec omnia fieri propter bonum
universi, nam inde fatur motus corporis deorsum, et
motus eiusdem sursum ad replendum vacuum eodem modo se habere

q̄a etiam antipodis deorsum ē supper locum Universi.

N. 290. ~~Dico 2°~~. Deus n̄ ē in loco physice circumscriptivè nec definitivè. ~~Prob.~~ Ille qui est ubique nec circumscriptivè nec definitivè in loco esse p̄t, sed Deus ē ubique, q̄a à nullo loco ita circumscribi p̄t, ut n̄ sit extra illud locum. Deinde Deus n̄ ita operatur in uno loco, quin simul oia operetur in alijs locis, q̄d non ē in loco nec circumscriptivè nec definitivè. Sentiunt tm aliqui Deum ēē in loco repletivè, q̄a oia replet et conservat etiam ipsum locum et quidem intima applicatione, cum Deus sit reb9 intime ~~reb9 intimè~~ præsens, adeoq3 sibi ipsi suus locus.

N. 291. ~~Dico 3tio~~ Angeli n̄ st in loco circumscriptivè, sed definitivè. Prob. ratio 1mæ partis est, q̄a aliud dicitur ēē in loco circumscriptivè, q̄d habet quantitatem commensuratam cum loco, sed Angeli utpote entia immaterialia et simplices quantitate carent, 1a p̄s q̄. ratio 2æ partis: Angeli st in loco ut patet ex scriptura dicente: Angelus descendisse in Nazaret, item in fornace Babilonis, sed Angeli n̄ st in loco circumscriptivè, q̄a n̄ habent quantitatem molis, nec st in loco repletivè, q̄a hic convenit soli Deo, q̄d st in loco definitivè tm. Adeoq3 veluti in substantiis corporeis ratio locandi in actu 1mo est quantitas molis, ratio locandi ā in actu 2o est contactus quantitativus, ita in Angelis ratio locandi in actu 1mo ē quantitas virtualis, in actu 2o autem ē contactus quantitatis virtualis, sive ipsa operatio transiens ab Angelo in loco exercita, siquidem angeli aliter quam n̄ possunt ēē in loco, nisi per suas operationes transeuntes: et q̄a tamen substantia creata ē immediatè operativa, ut ita dicimus, ideo Angeli debent ēē in loco mediatè, quamvis mediante quantitate virtuali: sicut enim in corporibus datur magnitudo et extensio ad locum 2m molem, ita in Angelis reperitur extensio ad locum 2m quoad virtutem operativam, quam nos appellamus quantitatem virtutis.

Dico 4to. Caelum Empyreum non est actu in loco. Haec conclusio N. 292us.
est contra Thomistas, qui dicunt caelum Empyreum esse in
loco per ipsam ubicationem modalem. **Probatur conclusio ratione:**
tunc caelum Empyreum actu non est in loco, quando non datur actu
quaevis aliud caelum affectum continue circumscribens; sed non
datur talis superficies; ergo caelum empyreum actu non est in
loco, est tamen in loco saltem aptitudinaliter, in quantum potest
creari aliud superius corpus ipsum caelum Empyreum circum-
scribens: ubi est aptitudinaliter in loco ratione suarum partium,
in quantum pars caeli superior hic et nunc contingenter potest
fieri contigua, seque circumscribere locatum. Et licet
illa pars caeli Empyrei, quae est in Oriente non sit in
occidente, ex hoc tamen non sequitur, caelum Empyreum esse actu
in loco saltem ratione suas partes: nam ut sit actu in loco,
ratione partes deberent partes caeli actu esse a se invicem
divisae, aut saltem divisibiles: partes autem caeli solum in-
definiter seu intellectualiter sunt divisibiles adeoque in nullo casu
partes caeli actu sunt in loco. **Nec dicas:** corpori
nobilissimo debet competere perfectissimus modus essendi in loco, sed caelum
Empyreum est corpus nobilissimum, ergo debet illi competere perfectissimus
modus essendi in loco: sed perfectior modus essendi in loco est esse actu
in loco quam aptitudinaliter tantum, ergo etc. nam **Nego** subsumptum:
quia esse in loco est dependentia a loco, maior autem perfectio est posse
independere quam actu dependere a loco, ideo caelo Empyreo debet
magis competere esse in loco aptitudinaliter, quam actu. Quantum
ad alios caelos dico illos non esse in loco physico, sed mathematico
seu a loco mathematico, qui praecise per solam designationem magis
suum locatum ambit et continet: ratio est: quia locabile
tendit ad locum physicum tamquam ad suam perfectionem extra se
praesentem conservativam, quia caeli sunt perfecti et incorruptibiles
nec moventur ad perfectionem sibi acquirendam, sed tantum
moventur propter diversas influentias in sublunares effundendas,
ergo non sunt in loco physico, sed loco mathematico, in quantum
nempe ab alio caelo superiori circumscribuntur.

N. 293 Dico 5to. Qdlibet Elementum ē p se jmo in loco suo, quâ mixta sit quidem in loco suo, sed sto p se 2do sive 2dario, naa jā ā cū fois Astraelibus et audībus ē in loco suo solum p accidens. Rao jae partis et 2ae hac assignatur: Illud per se ē in loco suo, qd habet omnes potes et qdes necessitas ad locum suum requisitas, quibus movetur motu recto ad locum, tqm ad terminum ab auctore natae sibi praefixum suique conservativum; sed qdlibet Elementum ita movetur: sic ignis naaliter tendit ad locum supremum, terra ad locum infimum, econtra quâ mixta tendunt ad locum sursum et deorsum n̄ ex se sed ratione Elementum praedominans virtualiter in mixtis contentum, qo Elementa sit in loco p se jmo, mixta ā p se 2do. Rao 3tiae partis ē. Illud ē in loco p se, cui p se convenit quantitas; sed quantitas p se convenit soli composito, naa ā, fois Astraelibus et audībus sto convenit ratione compositi, qo ū sit in loco p se sed sto p accidens, nempe rone compositi.

Solvuntur objōes.

N. 294 Ob: 1o contra dictōe Dī. Locus debet ēē aequalis locato ut iā dictum est, sed superficies grava n̄ ē aequalis locato, qō Ɛ. m probatur oē continens ē majus suo contento, sed superficies grava ē continens, et locatum ē contentum, qō Ɛ.

2o Superficies corporis continentis ē locus, sed illa n̄ ē immobilis, qō. m probatur aer turrim circumscribens ē locus eius 2dum ultimam superficiem, qua turrim tangit, sed aer movetur, qō Ɛ.

3tio. Si superficies formaliter spectata esset locus, posset aliquis moveri, et tamen n̄ mutare locum, sed hoc ē falsum qō Ɛ. Probatur. ille qui movetur p lineam aequatoris proprie movetur, sed talis n̄ mutat distantiam ad centrum terrae et polos, qō Ɛ.

qto contra 3am conclusionem. Quod locus virtute conservativa conservat locatum, sed locus non conservat, virtute conservativa, conservat enim locatum ipsum locatum, quod conclusio non probat, quia confirmatur formalis locus dato, ubi dato secundum.

4to: Ignis est locus naturalis aeris, sed ignis non habet virtute conservativa aeris quod conclusio non probat. ignis in qua sphaera est activior quam apud nos; sed apud nos non conservat, sed potius corrumpit, quod etiam in sua sphaera propter non conservatorem.

Contra conclusionem 4tam. Quod maxime in loco, id actu est perfecte in loco, sed coelum supremum est maxime in loco, probatur ex libro 6. q. 4. 23. ubi ait: ob hoc enim maxime est coelum esse in loco putamus, quia semper motu ciets.

Nono. Quod movetur localiter secundum se totum, est actu in loco, secundum se totum, sed coelum supremum movetur localiter secundum se totum, quod est actu in loco secundum se totum. non simile probat, quod mobile per motum localem acquirat perfectionem localem. est Arist. in cujus opinione coelum supremum est ... mobile quod movetur localiter secundum se totum.

Respondeo ad 1mum dicendo: omne continens est quod est majus suo contento, concedo omne continens est quo ... locus enim non est major quam corpus locatum, quia locus est ipsa ratio formalis continendi, adeoque secundum longitudinem et latitudinem adaequat locatum. deinde superficies corporis locantis tangit superficiem corporis locati secundum punctum, quae est indivisibilis, indivisibile autem additum alteri indivisibili nequit facere maius.

Respondeo ad 2um dicendo: superficies sumpta formaliter non est immobilis naturaliter spectata enim etiam superficies aeris formaliter ambientis non movetur quoniam habet certam distantiam ad quatuor mundi partes, ad centrum terrae, ad duos polos nimirum arcticum et antarcticum, a qua distantia locus nunquam recedit.

Resp. ad 3tium. D.m. n mutat distantiam nec respectu ad orientem et occidentem n m n mutat distantiam mutat Dm respectu c m n: c. respectu quae ad orientem et occidentem pariter acquirit ad sufficientiam formaliter spectatam.

Resp. ad 4tum. D.m. Quod habet virtutem conservativam conservat se ea n m, quod habet virtute conservativa formali conservatur se ea c m et sic distantia n: c m locatum, quod habet virtute conservativa formaliter tamquam forma in se recepta conservatur formaliter, n a loco, quia ea virtute habet activè: sicut ignis, qui in se n habet calefacere formaliter n calefit, sed solum illud calefactibile in quo calefactio formaliter recipitur.

Resp. ad 5tum. D. Ignis sublunaris n habeat tam benignas influentias calorum, sicut igni elementari, ratio est ista: quia caelum est primum locans, sive primum continens, ideoque omnia alia corpora inferiora participant ratione loci a caelo: quia post elementum ignis, et prima regio aëris maxime secunda sit caelo tamquam primo locanti, ideo prae aliis corporibus sublunaribus participat ratione loci a caelo, et summam conservationem debet locati, adeoque ignis n solum n [illegible] aërem, sed magis per suum calorem adiuvat calorem aëris, et per suam humiditatem temperat aëris humiditatem, ne per nimiam humiditatem aqueam aer nimis intendatur et pereat, hoc est differentia inter locum Mathematicum et Physicum, quia locus Physicus continet locatum simul conservatque speciale quid quod in Mathematico n fit.

Resp. ad 6tum. Philosophus ibi n est sermonem de caelo supremo quod alibi tamen frequenter et aperte asserit, n ea [illegible] in loco 2do se solum, sed de ceteris caelis: sive de sphaeris inferioribus.

Ardeo ad 2dum ē n. xx. nam 1mum mobile supposito, qd sit cœlum supremum; sicut ā mutat locum 2dum se totum, ita neqz movetur localiter 2dum se totum, sed solum 2dum partes, sicut etm 2dum partes solum mutat locum in spatio et imaginarie; quo sensu v: g: pars quæ nunc ē in oriente deinde ē in occidente, et econtra.

Articulus 2dus

Unde desumatur immobilitas loci; et an detur penetratio naturaliter vel supernaturaliter?

Dico 1mum: Locum sumptum intrinsece debere ēē immobile, quia locus appetitur ā corpore naturaliter tamquam illud, in quo quiescat, n̄ ā ita sperari appeti, nisi deberet ēē immobilis; alias si locus ēēt mobilis, corpus naturale quaereret quietem, ubi eam nunquam inveniret. Praeterea locus n̄ solum debet continere locatum sicut vasculum vinum, sed etm ipsa superficies cum corpore locato n̄ debet posse alio transferri, sed eandem semper distantiam servare ab ibo, ā quo immobilitas loci desumitur, unde ā parte superficies localis desumat immobilitatem auctores n̄ conveniunt, sed in varias sententias abeunt. Schola Subtilis cum suo Doctore constituit immobilitatem loci in activa loci ad rem locatam continentia, seu quadam aequivalentia: quemquam in corpore locato sperat alia et alia superficies [illegible] aequalis succedat; sicut flumen idem permanet, et sperat fluit atqz succedit alia et alia aqua. Sed haec sententia videtur n̄ posse subsistere, quia convertit [illegible] locum; sicut enim n̄ succedit eadem nō aqua, ita n̄ succederet idem nō locus, qd ē aperte falsum. Nonnulli immobilitatem loci constituunt in eo, qd semper gaudeat eadem ubicatione mobili: sed contra hanc opinionem sic argutor: modi [illegible] [illegible], ut iam satis dictum est; qd n̄ [illegible] N. 296us.

salvari immobilitas loci. deinde illa ubicatio mobilis, si libet, modificato ipsa superficie ambiente, q.q. hoc potius q. aliquid aliud; si primum, tunc fuit superficies immobilis, ita etiam modus erit mobilis, quod est contra nostra, si 2dum tunc assignetur aliud modificatum, quod libet illa ubicatio mobilis. Alij ut Conimbricenses, Fonseca, Mailhac, immobilitatem loci fundant in spatio imaginario, quod negative est immobile. contra hanc est opinionem est: proprietas intrinseca debet desumi ab aliquo physico, mobilitas loci, intrinseca est proprietas intrinseca q.e. Deinde locus debet continere locatum, sed spatium imaginarium non continet, quia per hoc locatum contineri dicitur, quod habet esse in ordine ad locum; hanc autem non habet in ordine ad spatium imaginarium q.e.

N. 297. Unde 2°. Centrum mundi vocari aliud punctum, quod in medio terrae est designabile: ad quod linea a circumferentia primi caeli ducta aequalem inter caelum et terram distantiam assignant, hoc est centrum indubitanter immobile est. quia ipsum terrae globum immobilem constituit. Hinc Mathematici per centrum terrae ab una parte caeli ad alteram ducunt axem, sive lineam aequinoctialem, quae totum mundum dividit in 2 aequalia hemisphaeria, ita ut sit eadem distantia ab utroque polo ad dictam lineam: cum autem caeli moveantur circulariter circa hunc axem ab oriente in occidentem, axis autem et mundi centrum sint immobiles, poli vero nihil aliud sint nisi 2 extremitates illius axis, et sicut axis est immobilis, ita etiam 2 poli sint immobiles, quorum unus dicitur arcticus, alter antarcticus.

N. 298. Unde 3tio. Superficies ut in propositionibus n: 299. breviter dictum sit sumi materialiter et formaliter superficies materialiter talis est, haec ista, et illa, cuius

illis; et ipsius corporis, quae toties mutari potest, quoties una discedente supervenit alia. Superficiei, praedicabili est, quod sub certa ratione nempe ut extrinsece locabile contineat superficiem, quaeque talem situm cum tali distantia à polis cœli et centro terrae connotat.

Dico 4to. Quoad alterum praesentiis alii partem q. esse N. 299us.
modos essendi in loco; 1mo, indefinitive sive repletive, qui modus soli Deo ut dicitur convenit, ille enim est in loco, omni, ita tamen, ut à nullo circumscribatur. sed ipse potius omnia loca circumscribat. 2do definitive, quod totum est in toto loco, et totum in partibus loci, cum repugnantia simul existendi alibi: hic modus existendi proprius est spiritibus creatis, totalitas tamen loci est proportionata virtuti intrinsecae operativae cuiuslibet spiritus: sicut anima rationalis pro loco suo adaequato requirit nihil nisi unicum corpus organicum, Angeli verò tam boni quam mali (: nisi mali in poenam peccati certo loco sint divinitus alligati :) quo in spiritualitate et immaterialitate Deo sunt similiores, eo ad majus et majus loci spatium extendere se possunt. plura de his plura Theologi. 3tio Sacramentaliter, qui modus existendi in loco corpori Christi convenit, quod est totum in toto, et in toto in partibus loci, ut simul possit esse alibi in infinitum tamen locis et tot quam pluribus. 4to circumscriptive, quod totum corpus est in toto loco, et partes corporis in partibus loci; et hic est ordinarius modus, quo corpora naturaliter existunt in loco.

Dico 5to. Duplicem esse effectum formalem corporis quantitativi seu quantitatis; primum et 2dum. primus est extensio partium in ordine ad se; 2dus est extensio partium quoad locum, vi cuius habet quodlibet corpus, quod sit totum in toto loco, et partes corporis correspondeant partibus loci: praeterea effectus 2dus N. 300.

qtise qtaitg sstig loci et adiati. servant asti effig
qtis qmdo dimo inter se ad exteod rangs partiu quod
se setur immediate eatts quoad locu, hanc proxime
sepius qtaitg sstig tn sufficiei; qtus locanti. qu alterig
giungs qtis: ex quo qtaitu deinde ergo effig privat
otis expulsio alterig qtis, qa mtante 2 aliqua
qta se invice expellunt e loco: in qtu st movie qtingunt
qdu extimas, externaqs superficies. Quaeris iam, an
et qmdo intra eande superficie, qua sibi ambits unu ros
qtig simul qtineri pos aliud, hic prmissis

N. 30[ma] Dico 1o. Immobilitas loci si sumatr mathematice qsstit
fractes in certa distantia ad polos cali, centru terra,
et 4 mundi partes oriente scilicet occidente, meridie
et Septentrione. Si vero phice sumatr mobilis ille
locus est, ad que qualibet qta naturale ex innata sua
vel levitate vel gravitate tendunt, ut in eo quiescant,
in qtu scilicet determinato quoda modo eiusdi qta
ambit, et circumscribit, aut solet circumscribere sb.

Probatur 1a pars qclusionis. 1o auth: S. Doct: qui in 4. Phicoru
L: 6. ita dasserit: ut p hoc similiter auferre debemg
qmdo inter extremitates qtiu mobiliu naturaliu sit locg
p respectu ad totu qtig spharica cali: qd habet fixione
et immobilitate ppter immobilitate centri et poloru,
et licet hac pars aqua, in qtu e aqua effluat et
moveatr, manet tn 2 du qd habet hac aqua ratione
loci, scilicet sitg et ordinis ad totu sphariu cali.

Probatur etm ratione: primu in unoqqs genere e ea categoria
illig generis iuxta axioma qune; sed calu supremu e
primus locg hoc ipso, qd supra se nbeat aliud superficie sui
circumscriptiva, qd in calu debet ee prim ju locans,
et mensura oiu caterorum locoru: ita, ut manente
eade distantia ad polos cali ac ad centru terra, et
alia puncta fixa, locg tractu sei ide maneat: licet

una superficies contiguo succedens alteri naturaliter mutet, non mutari potest. 2a pars conclusionis probatur ex hac ratione: quod eiusmodi locus, dum talia corpora in se continet, proxime motu recto nec sursum nec deorsum moveri potest, atque docet Aristoteles contra Phil. Physicorum lib. 4. ubi ait: impossibile enim esset, cum neque esset motus, neque sursum aut deorsum locum esse; quare quaerendum in superficie continentis locus. ita ex his textus sic arguo. Ita locus iuxta Aristotelem debet esse terminus fixus immobilis, ad quem corpora gravia deorsum, et levia sursum ex sua natura ferantur, ut in eodem quiescant; atqui hic locus est ille ipse, in quo eiusmodi corpora sua propria certitudine ac terminum fixum ex motu recto sursum et deorsum accipiunt; ita, ut ipse locus sursum amplius non possit moveri; quod ergo. Minor certa, nam probatur: si ipse locus ut continens sua locata adhuc sursum vel deorsum moveri posset, non amplius proprium et connaturalis quietis sedes esset, sed tanto contra suppositum, quod ergo. Non patet quantum ulteriori ad hunc motum subiaceret.

Conclusio 2da. Implicat naturaliter penetratio. Observatio. N. 302 m.
duae plura corpora non ponunt simul esse in uno eodemque loco, quod ab aliis nequit tolli impenetrabilitas. Sed impenetrabilitas naturaliter tolli non potest, quod ergo. Minor certa probatur, effectus 2o origo naturaliter consequens primum requisitum, naturaliter, sed impenetrabilitas est effectus 2o origo naturaliter consequens primum, scilicet exterior partium in ordine ad se, quod ergo. Confirmatur. Quotidiana experientia probat ab uno corpore naturaliter expelli et extrudi aliud ab uno loco, quod certe tam frequenter non contingeret, si plura corpora naturaliter posset simul et semel poni in uno eodemque loco.

Conclusio 3tio. Possunt supernaturaliter 2 corpora simul et semel N. 303 m.
stare in uno eodemque loco, consequenter supernaturaliter datur penetratio. Probatur 1o auctoritate S. Scripturae, sic enim Christus exivit clauso beatissimae Virginis utero in mundum clauso

sepulchro surrexit, clauso ostio intravit ad Aplos,
quæ oia sine penetrat̃e, et simul bene ea quis Xi existeo
in eodem loco cum alijs qbus explicari n̄ pōe fatentr uno
ore Sacri qm̃ gfani Doctores. Obiter gluo etm̃ rãde,
quare qrã supernaãlr poñit eo in uno eodemq loco
simul; qd ab alis sit tolli supernaãlr impenetrabilitas,
sed hæc tolli, sc̃ qd ... in sts, sit tolli aliud supernaãlr
qd cãat impenetrblẽ, qd multo magis ipsa impenetrablt̃as,
a pbis, eaã impenetrbt̃is ẽ extẽo partium in ordine
ad locum; sed hæc extẽo sit tolli divinitus, ut patet in SS.
Eucharistia, ubi cps Xi n̄ habet actualẽ extẽoẽ partium
in ordine ad locum, qd erat.

N. 304. 3um ostur. A Deo suppleri effectum 2arium remotum, sed impenetrabilitas
sive expulsio alterius corporis ẽ effectus 2arius remotus,
consequens effectum 2arium proximum scilicet extẽoẽ partium in
ordine ad locum, qd sit a Deo suppleri. Ex his facile
deduces in hac glũoe 2 admitti, nimirum qd Deus solvere
qtũ effectũ poss tollere impenetrabilitatẽ, et extẽoẽ ad
locum, ẽ extẽoẽ ad locum algã, et tollere solã
impenetrabilitatẽ, de hoc ultimo specialiter hæc glũo
procedit.

Solvuntur objẽes.

N. 305. Obi. 1° gtra 1am glũoẽ. Si corpus eẽt immobile, etiam ipso rão
formalis nulla Deus posset immobile facere loci, debet eẽ mobile;
sed hæc ñ ẽ mobilis, qd erat. In gstat, qd quod quod unusquisque
tale, aliud magis tale. In sts, illa rão formalis eẽnt
poli. sed poli, et ipso qd algs sit immobilis, illo moto
ipsi etiam moventur, qd rão formalis n̄ ẽ immobilis, gstur
nec corpus.

2do. Dari etiam motus, quo aliquis neq accedat, nec re-
cedat a polo et centro, qd poli et centrum n̄ sit mensura
omnium motuum. A sts. Si existeret algs in zona
torrida, et in linea æquatoris moveret, tolli mutaret
locum, et tamen n̄ mutaret distantiam ad polos et centrum, qa ẽst
in æquatore, qui sẽe in medio mundi æquè ẽ medius. qd erat.

2do Supponamque mundum à Deo destrui, et me existente in spatio imaginario ambulare, in hoc eventu ego mutarem locum, quia acquirerem aliam distantiam sine respectu distantiae ad polos, et centrum terrae: utpote una cum toto universo destructos, quoniam omnis mutatio loci, desumitur à distantia ad polos et centrum terrae.

Contra 3iam Conclusionem. Impossibile est, ut 2 partes motus penetrent, et simul existant in eodem tempore, quod etiam est impossibile ut 2 partes quantitatis continuae et permanentis penetrent, et simul sint in eodem loco. Prima patet, Quia pars motus exigens successionem unius post aliam, ita et partes quantitatis molis exigunt positionem unius localiter extra aliam: ergo sicut unum fieri non potest, ita nec fieri poterit alterum.

4to. Si 2 corpora possent se invicem penetrare saltem etiam una parte corporis posset aliam penetrare, sed hoc est falsum quia sic destrueretur extensio quantitatis, est enim extensio quantitatis extensio partium in ordine ad se: ergo [sign].

5to. repugnat effectus positivi qualiscunque formae sine effectu privativo, qui sequitur ad effectum positivum, sed extensio localis est effectus positivus quantitatis, et expulsio alterius quantitatis, seu corporis quantitatis, ex eodem loco est effectus privativus, ergo repugnat extensio localis sine expulsione alterius quantitatis ex loco, quantitatis non datur penetratio.

6to. Duae formae contrariae non possunt simul stare in una eademque materia, quin una expellat aliam: ergo pariter [illegible] localiter extensa esse, quin expellat aliud [illegible] etiam localiter extensum ab eodem loco.

7mo. Si quantitas posset admittere penetrationem, posset etiam impenetrabilitas separari à quantitate, sed non potest separari à quantitate, quia est ipsa quantitas et idem à se ipso neque quantitas se separari, ergo [sign].

Ro. 2 contraria dimittit [illegible] quia etiam implicat penetratio spiritus ex penetratione quantitatis contraria [illegible] a [illegible] ne adeo

comensuratum loco ebn ae s. 2 quadtrum. atqui hr scto
ex penetraoe qd sp s. 2 qua vent in uno loco, utrumq
eet adaeque comensuratum loco. ebn adl, qd hr sat ex penetraoe
comensurao adqta qsistit in extensione locali, ita ut toto
uni loco correspondeat, et pars cuiq parti loci; sed hr
tbad utrumqs cuq penetratum cu alio. qd qdbet ees adqte
comensuratum loco, et simul n eet. qa ille locq etn alterid
adaequat. qd [illegible].

N.30 Resp. ad 1mu d m etn rao formalis seu mensura a qua [illegible]
debet ee imobilis formaliter in raoe loci c m materialiter
et in raoe entis n m et sic dsta m n: c. quamvis enim pl
mundi sper moveatur materialiter, atqm dm moveatur formaliter
in sphe loci. rao est: qa jmu qbl e n movetur motu
recto, sed circulari seu circa locum: unde qdl movetur
quidem in illo qsing sb alqd ipsiq; retinet tm spem
eundem situm, eandemqs positionem in universo, cum eadem
perpetuo distaa a centro terrae.

Resp. ad 2du na. adpb: c m d: m. n mutarit distaa
materialiter, et quoad ad situm c m. formaliter et quoad alqm
situm n m etc. etsi enim existens in linea aequatoris n
posit mutare locum et distaa motu sursum v deorsum, pt
qm declinando ad dextrum v sinistrum latq, v cm ad orientem
v alias mundi plagas.

Resp. ad 3tiu in tali hypothesi locum a me mutari n phice
sed solum imaginarie, hoc est, qd n est in loco phico,
sed solum imaginario, hoc est tali, ubi sufficit, circum-
dans ees quidem psibilis, actualiter tm nulla datur.

Resp. ad 4tu. ca. n: c. et par: disparitas patet ex esse
raoe entis successivi, quale cum sit de esstia eius partium
illigata, ordo prioris et posterioris, quem plane tolleret,
si 2 partes in una et eadem duraoe existerent. At
essentia a qtis permanentis n est, ut una sit actu localiter
extra aliam, sed ut quaelibet sit posita extra alteram
entive, et extensa in ordine ad se, qd totum abs supposita
penetraoe.

Resp. ad 5tum dist. neg. m. probationem. Distinueretur essentia quantitatis si de essentia quantitatis esset habere partes extra partes in ordine ad se, et m. in ordine ad locum n.: m. etc. quamvis extensio in ordine ad locum tamquam effectus 2darius quantitatis pereat in penetratione partium, tamen manet extensio partium in ordine ad se, quia non obstante penetratione caput non est pes, nec pes manus, nec manus venter etc. et hac sola extensio tamquam effectus primarius quantitatis est de eius essentia.

Resp. ad 6tum c. m. n. 2dum memb. m. non enim illa expulsio est effectus privativus immediate consequens extensionem localem, sed quantitatem solum. hinc a quantitate ipsa quoque divinitus impedito in penetratione tamquam forma positiva, et effectus positivus 2darius quantitatis; itaque necessario tunc simul impeditur expulsio tamquam effectus privativus consequens quantitatem solum.

Resp. ad 7mum n. c. ratio est paritatem, disparitas est, quod expulsio unius formae substantialis sit effectus privativus immediate fundatus in effectu formali primario alterius formae, et adeo neutiquam illo impedito forma non potest tribuere effectum formalem primum, ut satis ostensum est in 1o [illegible]; illa vero expulsio quae ex locatione est effectus privativus immediate fundatus in effectu formali 2dario quantitatis, et adeo independenter ab illo exactus sine illo tribui non potest, sed fundatur in quantitate solum quae est effectus positivus [illegible] quantitatis, et a Deo impedibilis.

Resp. ad 8vum d. m. impenetrabilitas radicalis est ipsa quantitas c. m. actualis n.: m. etc. nam ratio exigendi extensionem localem et expulsionem alterius corporis solum est ipsa quantitas.

Resp. ad 9um n. c. ad prob.: neg. ad ulteriorem prob. n.: m. ad cuius probationem nam denique distincta [illegible] adaequata [illegible] consistit in sola extensione locali, non m. simul etiam in quantitate solum, esse distincta m. n. c. ut quod aliquid dicatur circumscriptive in loco positum non sufficit sola extensio localis, sed requiritur etiam quantitas [illegible]; ideo expulsio alterius corporis tamquam effectus privativus non sequitur immediate ad extensionem localem, sed ad quantitatem sufficere; quod a Deo [illegible] supernaturaliter [illegible]

invicem penetrant, et unum corpus immediate tangit aliud, alterum vero mediate; sicque unum est adequate, alterum aliud in adequate loco commensuratum.

Articulus 3tius

an

Detur replicatio corporis saltem supernaturaliter?

N. 307 Quaestio usque in articulo praecedenti dictum est, an, et quia quantitas possit esse in uno eodemque loco; quaeritur jam an aliquod corpus supernaturaliter saltem non possit esse in duobus, pluribusque locis adequatis eodem tempore, ac simul et semel: id est an idem corpus non possit simul existere hic in S. Blasio et simul Friburgi uno eodemque tempore. Status quaestionis aliquid esse in loco tripliciter intelligitur. Aliquid dicitur esse definitive; hoc vero modo aliquid dicitur esse in loco ratione operationis in aliquo corpore, sic angeli sunt in loco; nam quia angeli sunt aliquid spirituale et indivisibile, sine non possunt esse in loco definitiver, sed aliud per operationem virtualem, et hoc modo stat extra controversiam quemlibet angelum posse esse in pluribus locis simul definitive, ubi duplex locus est adequatus, non tamen respectu angeli, quam respectu corporum, in quibus angelus exercet suam operationem. 2do dicitur aliquid esse in loco per conjunctionem cum aliquo, ut est in loco, sic Christus est in loco in S. Eucharistia, quia conjunctus est speciebus sacramentalibus, quae sunt in loco; de quo etiam certum est, Christum posse esse simul et semel in pluribus locis sacramentaliter, ubi locus est adequatus non tamen respectu Christi, quam ante dictum Eucharisticum. Status quaestionis est: an aliquod corpus possit esse in duplici loco circumscriptive, seu an detur replicatio unius eiusdemque quantitatis.

N. 309 Dico: etiam supernaturaliter sive absoluta Dei potentia idem corpus non potest simul et semel esse in pluribus locis circumscriptive. Contra 1o auth: S. Doct: qui Lodbeto[?] 3tio dicta habet ponere, quod unum corpus sit localiter in hoc loco, et tamen

sit in alio loco, & tamen contradictoria simul vera: unde ex data
praemissa res a Deo fieri non potest. Ad secundam resp. dico
corpus quantitativum existens simul in pluribus locis esse idem ad
se, et simul non esse, sed haec sunt contradictoria: quod probo consequentiam
probatur. in primis esse idem sive unum numero corpus, supposito,
et non esse quod potest, unum numero corpus habet unam numero quantitatem, sed
illud corpus non habet unam numero quantitatem, quod non esse unum numero corpus
non ex eo constat: quia ut in mysterio [illegible] unitas et
distinctio numerica substantiarum [illegible] a [illegible] radice
singillatim [illegible] ad diversam vel eandem numero quantitatem:
deinde fieri non potest, ut plura eadem [illegible] non distincta,
quandoque plures quantitates simul inexistant eidem numero
[illegible], quod unum numero corpus non potest simul et semel plures habere
quantitates. ad probationem dico enim, quod habet plures extensiones locales
non habet unam numero quantitatem, sed corpus in replicatione habet
plures extensiones locales, quae non habet unam numero quantitatem,
minor incerta supponit enim tale corpus habere plures existentias
[illegible], ita ut modo extensionis [illegible] sit in uno loco
v.g. hic [illegible] [illegible] in alio v.g. Friburgi, loca
[illegible] habere plures extensiones locales: quod [illegible] ergo
potest. extensio localis est effectus formalis [illegible] quantitatis,
sed multiplicato effectu formali [illegible] multiplicatur enim
multiplicatur forma, a qua talis effectus provenit, quod et
multiplicato effectu formali, quantitas enim multiplicatur
quantitas, quod est impossibile, ut sit una numero quantitas, et [illegible]
extensio localis. Ad 3. a [illegible] ad ultimum quod habet duas
vel plures extensiones locales non potest habere unam numero quantitatem.
[illegible] etiam sunt legitimae, [illegible] ex eo patet, quia
omnis effectus formalis [illegible] supponit effectum primum
formae, quod omnis multiplicatio effectus [illegible] supponit
semper multiplicationem effectus formalis primarii, ac proinde
[illegible] formae, utpote in recto distinctae ab illo.

N. 309us [co]nstitutionem ut esset eadem quantitas corporis existentis simul
in duplici loco, ita deberet esse continua et in-
divisa; atqui per replicationem non esset continua, loco isto,
quod plurima alia loca, et locata intercederent, ac
deinde, quia realiter entitative separarentur realiter etiam
distinctae; cum quantitas corporis mei existentis hic et
simul alibi realiter entitative separetur etiam distinctis,
quorum maneret eadem non quantitas, quod etiam non maneret idem
corpus; quia per individuationis numerica est una signata
quantitas non utique duplici sed una, ubi quod est duplex quantitas
erit etiam duplex corpus, adeoque unum idemque non corpus
in duplici loco simul et semel existere non potest,
consequenter non datur replicatio.

Solvuntur objectiones

N. 310us Obj. 1°. Idem corpus esse simul et semel circumscriptive in pluribus
locis, neque repugnat ex parte quantitatis, neque ex parte
modi, quo existit in loco, quod non implicat replicatio.
Pa. quoad 1^am partem: quantitas enim se non petit unica tantum
praesentia locali nec plures, at est indifferens ad omnes,
nec separari potest ab omnibus, ut patet in quantitate corporis Christi
in Eucharistia, quod signum est quantitatem posse gaudere vel unica
vel plures praesentias locales. Pa. de etiam quoad 2 partem
modus existendi in loco circumscriptivus est, ut si tota
in toto loco, et si partes eius in partibus loci,
fedita existeret in quolibet loco; si replicaretur, quod erat.
R^o. Nego idem esse in pluribus locis distincte, et in uno
distincte, et in alio circumscriptive, quod etiam poterit
idem corpus esse in pluribus locis distincte. Contra est. Difficultas
non esse in duplici loco modo indebito, quia debito et
connaturali, sed esse in uno loco distincte, et in alio circumscriptive
est modus indebitus, econtra non esse in duplici loco
circumscriptive est modus debitus et naturalis, quod erat.

3tio Ille unum qtg n. pt ee in pluribus locis, qa ghiberet adque eodem loco, et n. circumscriberetur, qd hic absurdum etm restat sustis devorandum, ut dicit quidam Thomistis si Xtus ees circumscriptive in caelo, et sacramentaliter in Eucharistia qd ee n. pt. nam mis Xtus adque circumscribitur a caelo, et simul n. circumscribitur, qa utique illud n. circumscribitur adque, qd reperitur extra caelum, a quo circumscribitur, sed Xtus in Eucha existens reperitur extra caelum qd ee. hic atque audacior etm clarum e gtra ostendas, ut etm cogi illud pois concedere.

4to Datur supernaturaliter penetrao, qd etm replicam fiert, si mirg plura gpra exiguns plura loca adeqta, qm unum qtg unum locum adeqtum, sed n. obstante qui exigea possuns plura gpra ee in uno loco adeqto, qd etm unum qtg in 2 locis.

5to magis repugnat naae qtis sua extensio, qua naalis e ejus prptas, deperderet, qm duplicem acquirere. fuit igi magis violentum e calorem debitum sibi ptesse dgtee qm duplicem datae, atqui qtas sit extensiva ubicatio dperdere, qs etm duplicem acquirere.

6to Xtus apparuit Gpltere S. Paulo, ut simul fuit circumscriptive in caelo et in terris, itidem S. Benedictus fuit in duplici loco simul in cella, et simul apud fratres absentes, quos docuit modum aedificandi ee.

Resoadjuo na. ex utraque etm parte repugnat, ex parte qtis quidem, qa ibi, si sit unica, glob in stanti supponimus n. pt dupplicare duplicem qtitatem et aeque ejusdem spaeo, sibi duplex extensio localis. ex parte modi repugnat, qa sic exigit qtmeri mere locum adeqtum, ut n. sit localiter extra istud, ipd illi certe accideret si poneretur gscriptive in duplici loco. N. 3ii us.

Resp. ad 2um ca n:c assur: disparitas est, ex illa q. e. esse in pluribus locis est contra, quod esse in loco adaequate est n: esse, quae omnia implicant: Si vero sit in pluribus locis dist. et sacramentaliter, non sequitur haec contradictio, quia non est in loco per extensionem localem, non sequitur contrarium, adeoque talia omnia non sunt in loco ratione sui, sed ratione corporis, in quibus exercet operationem, vel ratione specierum sacramentalium, in quibus continguntur.

Resp. ad 3tium d. m. reperitur extra caelum corpus aliquod incircumscriptibile, id est sine extensione partium ad locum c. m. aliquod incircumscriptibile, id est sine extensione partium ad se n: m et c. Si enim Christus in Eucharistia partium ad se n: m et c. Si enim Christus in Eucharistia esset incircumscriptive posset inferri illud non adaequate circumscribi a caelo, hoc autem non contingit, ideo caenus facile videbit, quod hic argumentum omnino nihil probet. Si autem alios diceres: Christus est in Eucharistia sicut in caelo, in illo autem est circumscriptive quoad locum et quoad se, ergo et in Eucharistia. Tunc respondeo distinguo m. Christus est in Eucharistia quoad substantiam sicut in caelo c. m. quoad modum n. m. et c. m. eodem modo distinguo c. n: c.

Resp. ad 4tum. ca. n. c. ad probationem d. m. non magis sed solum sacramentaliter c. m. non magis et essentialiter n. m. et suppositum argumenti, quod in penetratione utrinque corporis nullo adaequatam extensionem localem sicut posset esse in loco. ratio patet ex dictis articulo priori.

Resp. ad 5tum distinguo m. magis repugnat ratione quantitatis suam extensionem partium tam quoad se quam quoad locum deperdere c. m. extensionem tantum quoad locum n. m. et sic distinguo m. n: c. et suppositum argumenti, quod extensio localis et extensio quoad se absolute loquendo eodem modo se habeant in ordine ad quantitatem, nam extensio in ordine ad se distinguitur rerum, et realiter distinguitur, extensio vero localis est effectus ratione rerum realiter distinguitur a ratione, unde disparitas quoad rationem est [illegible]

qd ignis deperdens calorem, deperderet totam suam
qtd sibi connaturalem debitam, q in qte n fit.

Resp ad 6tum. Xtus Dns apparuit S: Paulo y brevem moram
reliquisse coelum et n fuisse circumscriptive in coelo.
qd a Deis S: Scriptura Xtum eo tpre, quo ascendit
in coelum, n reliquisse coelum, tunc debet dici id
coelum fieri debeat Xtum tam long periq. extra quod
etiam parvo tpre si maneat, nullum qtur absurdum.
Ad aliud de S. P. Benedicto respondeo in tali casu
Angelum supplevisse assumendo personam S: Patris.
quae responsio data etiam ad alia ejusdi exempla.

Quaestio 2da
De
Vacuo
Articulus unicus

an
Detur vel dari possit vacuum in rerum natura?
Si detur an in eo ea possit motus localis?

Nota 1o. aliud vacuum dici nostrum aliud [illegible], N. 312us
ius dicitur vg: in marsupio pecuniis destitutos,
possessig dicitur, qd alqd caret qta, hoc vacuum
dicitur in negtivo et privatorium; aliud est, qd nullo
reg nec sit de facto acquirere, et plerumqs appellat
spatium imaginarium, hoc etsi n habeat qtg. factum
optime repleri qte, velut si Deg in hac Schola oe
Aerem annihilaret.
Nota 1o. ex doctrina Arlis L: 2 de aa c. 4 t: 34: et N. 313us
dici: S: eodem loco. Res naales ex instinctu sua inclinatione
totis viribg conitiuntur ad conservatione propriam. tum ad
conservatione totig universi; ius facile constat, nam illa
bves n tantum, sed etiam aalia inaalia sibi salutaria